

Metodika k dokumentaci německých hrobek

Základní právní rámec přístupu k německým hrobům a hrobkám nacházejícím se na území České republiky vyplývá ze čl. 30 Smlouvy mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Spolkovou republikou Německo o dobrém sousedství a přátelské spolupráci (Smlouva), která vstoupila v platnost již 14. září 1992. Přesto se na její dodržování v některých případech nedbá. Může se stát, že obec nemá přesně vedenou evidenci těchto hrobů a hrobek a nechce o ně pečovat. To bude třeba napravit.

S koncem roku 2023 nastane majetkoprávní změna pro nabývání opuštěných nemovitostí sloužících k pohřbívání včetně německých hrobek. Nová pravidla, dle nichž opuštěné nemovitosti nabývá místo obcí stát, přinesl zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a to včetně 10leté ochranné lhůty, která nyní končí. Obce přesto mají nadále možnost opuštěné německé hrobky převzít do svého vlastnictví, protože drtivá většina těchto nemovitostí byla opuštěna před rokem 2014. Při určení vlastnictví se vždy postupuje podle pravidel platných v okamžiku opuštění věci.

Předpokladem pro protokolární převzetí hrobového zařízení statutárním orgánem obce bude dále jejich zaevidování a zdokumentování. Doporučujeme za tímto účelem jmenovat hřbitovní, minimálně tříčlennou, komisi, jejíž členem by měl být stavební inženýr, kameník, kronikář, památkář, administrátor pohřebiště, krajanský německý spolek apod.

Pro úplnost uvádíme, že většina německých hrobů a hrobek byla uživateli nedobrovolně opuštěna bezprostředně po druhé světové válce. O novém vlastníkově se vždy mělo rozhodovat podle v té době platných občanských zákoníků. U opuštěného movitého německého hrobového zařízení probíhá postup shodně. Z uvedeného jasně vyplývá, že při současné evidenci německých hrobek je bezpodmínečně nutné zjistit, kdy pravděpodobně k jejich opuštění došlo.

Problematicke nakládání s německými hroby se věnuje brožura K péči o opuštěné německé a další hroby na hřbitovech v České republice.

Rámcový postup zveřejnil na webových stránkách www.ochrance.cz i veřejný ochránce práv (viz Pozemky, domy a dokonce mosty nebo hrobky opuštěné po roce 2014 případnou od ledna státu. Končí desetileté přechodné období, kdy se o opuštěné nemovitosti mohli přihlásit majitelé).